KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 14 päivänä heinäkuuta 1998,

Porcelanas del Norte SAL (Ponsal)/Comercial Europea de Porcelanas SAL (Comepor) -nimiselle yritykselle myönnetystä valtion tuesta

(tiedoksiannettu numerolla K(1998) 2364)

(Ainoastaan espanjankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(1999/88/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 93 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

on pyytänyt niitä, joiden etua asia koskee, esittämään huomautuksensa perustamissopimuksen 93 artiklan mukaisesti,

sekä katsoo seuraavaa:

I

Komissio, joka oli vuodesta 1995 lähtien vastaanottanut lukuisia valituksia ja lähettänyt Espanjalle virallisen huomautuksen 30 päivänä huhtikuuta 1996, päätti 30 päivänä huhtikuuta 1997 aloittaa 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn Porcelanas del Norte SAL:lle myönnetyn valtion tuen osalta.

Posliinia, pöytäastiastoja ja keraamisia koriste-esineitä valmistava Ponsal perustettiin Pamplonassa (Navarrassa) vuonna 1957. Yrityksellä oli 1980-luvun puolivälistä lähtien taloudellisia ongelmia monen vuoden ajan. Ponsal laati tilanteen korjaamiseksi vuonna 1994 rakenneuudistussuunnitelman, johon sisältyi erityisesti sen siirtyminen Pamplonan keskustasta esikaupunkialueelle ja tehdaslaitoksen nykyaikaistaminen investoimalla uusiin laitteisiin.

Ponsal sai rakenneuudistussuunnitelman yhteydessä Navarran hallitukselta huomattavaa tukea, josta ei kuitenkaan ilmoitettu etukäteen komissiolle. Valituksen tekijöiden esittelemän, lehdistössä julkaistun artikkelisarjan mukaan kyseiset tuet olivat pankkitakaus (1200 miljoonaa Espanjan pesetaa), työpaikkojen luomiseen suunnattu tuki (100 miljoonaa pesetaa) ja kiinteää omaisuutta koskeva 20 prosentin investointituki sekä viranomaisten myöntämä vapautus veroista ja sosiaaliturvamaksuista (3 100 miljoonaa pesetaa).

Vastauksessaan ensimmäiseen tiedusteluun Espanjan viranomaiset vahvistivat maaliskuussa 1995 kirjallisesti, että Navarran hallitus oli todellakin myöntänyt tukea Ponsalin rakenneuudistukseen. Tämä tuki oli kuitenkin myönnetty maaliskuussa 1985 annetun alueellisen lain (Ley Foral) 1/1985 mukaisesti. Kyseinen laki on annettu ennen kuin Espanja liittyi Euroopan yhteisöön, ja siinä säädetään tukijärjestelmästä vaikeuksissa olevien yritysten tervehdyttämiseksi ja elvyttämiseksi. Tukijärjestelmästä oli ilmoitettu komissiolle voimassa olevana tukena vuoden 1986 maalis- ja toukokuussa. Komissio ei tähän mennessä ollut esittänyt vastalausetta tukijärjestelmästä.

Komissio epäili vahvasti, ettei se voisi hyväksyä vastausta eikä etenkään perustelua, jonka mukaan tuki perustui voimassa olevaan tukijärjestelmään. Lisäksi Espanjan vastaukset komission lisätiedusteluihin olivat niukkasanaisia. Tämän vuoksi komissio päätti 30 päivänä huhtikuuta 1996 vaatia Espanjaa todistamaan, että Ponsalin saama tuki kuului voimassa olevaan tukijärjestelmään.

Espanjan viranomaiset onnistuivat vuoden 1996 heinäkuussa antamassaan vastauksessa todistamaan vaaditut seikat. Alueellinen laki (Ley Foral) 1/1985 kattoi kuitenkin ainoastaan 1 200 miljoonan pesetan pankkitakauksen valituksen tekijöiden tarkoittamista tukitoimista. Tukijärjestelmä ei siis oikeuttanut muita tutkimuksen kohteena olevia tukia.

Espanjan viranomaisten vastauksesta päätellen Ponsaliin ja sille myönnettyihin tukiin liittyi joukko eri yrityksiä (ensin Ponsal, sitten Comercial Europea de Porcelanas SAL (Comepor)), eikä tässä yhteydessä ollut selvää, miksi yrityksen nimi oli muuttunut.

Espanjan viranomaisia vaadittiin tämän vuoksi 26 päivänä heinäkuuta 1996 päivätyllä kirjeellä uudelleen selittämään Ponsaliin liittyviä epäjohdonmukaisuuksia.

Espanjan viranomaiset vahvistivat 10 päivänä lokakuuta 1996 päivätyssä vastauksessaan, että Ponsalin heikon taloudellisen tilan parantamiseksi vuonna 1994 laadittuun rakenneuudistussuunnitelmaan oli myös sisältynyt Espanjan konkurssilainsäädännön mukainen maksujen lykkäysmenettely, jossa Ponsalin julkiset velkojat olivat luopuneet 3 100 miljoonan Espanjan pesetan veloista Navarran hallitukselle ja sosiaaliturvalaitokselle. Julkisten velkojen kokonaissumma oli 4 350 miljoonaa pesetaa. Ponsal asetettiin selvitystilaan, ja sen jälkeen perustettiin uusi yritys, Comepor, joka jatkoi Ponsalin toimintaa.

Espanjan viranomaiset ilmoittivat lisäksi, että ne olivat myöntäneet lisää tukea uudelle yritykselle, Comeporille, tämän siirtäessä tehtaansa Pamplonan keskustasta esikaupunkialueelle. Kyseessä oli 570 miljoonan pesetan investointituki, joka kattoi 20 prosenttia kaikista uusista investoinneista ja johon kuului 500 000 pesetaa kutakin luotua työpaikkaa kohti (250 uuteen työpaikkaan asti).

Espanjan viranomaisten mukaan tästä komissiolle tuntemattomasta uudesta tuesta ei tarvinnut ilmoittaa, koska se oli osa 23 päivänä kesäkuuta 1982 annetun lain mukaista toista tukijärjestelmää, jolla on tarkoitus tukea investointeja. Tukijärjestelmästä ilmoitettiin komissiolle vuoden 1986 maalis- ja toukokuussa, kun Espanja liittyi Euroopan yhteisöön. Komissio ei tähän mennessä ollut esittänyt vastalausetta tukijärjestelmän osalta.

Komissio sai tällä välin useita lehtiartikkeleita, joiden mukaan Comepor oli saanut 750 miljoonan pesetan lisätuen.

Komissio tutki tarkasti kaikki Espanjan viranomaisten lähettämät tiedot ja vertasi niitä valtion tukea koskeviin yhteisön sääntöihin. Se päätteli, että voimassa olevat tukijärjestelmät kattoivat itse asiassa suurimman osan Espanjan viranomaisten mainitsemista tukitoimista.

Komissio katsoi kuitenkin, että Navarran viranomaiset ylittivät asetetut tukirajat maksaessaan vuoden 1982 investointitukijärjestelmään oletettavasti perustuvaa 500 000 pesetan tukea jokaisesta luodusta työpaikasta, sillä järjestelmässä sallitaan vain 400 000 pesetan tuki uutta työpaikkaa kohti.

Lisäksi komissiolla oli vakavia epäilyksiä menettelystä, jolla Ponsal vapautettiin maksuista. Tämä koski erityisesti 3 100 miljoonan pesetan julkista velkaa. Ei voitu sulkea pois ajatusta siitä, että selvitysmenettely toteutettiin vain sen vuoksi, että uusia tukia ja aikaisemman (kannattamattoman) yrityksen varoja voitaisiin käyttää uusien teollisuushankkeiden kehittämiseen.

Lopuksi voidaan todeta, etteivät Espanjan viranomaiset antaneet selitystä eivätkä ilmoitusta uudesta 750 miljoonan pesetan tuesta, joka lehtitietojen mukaan myönnettiin yritykselle hieman aiemmin.

Komissio päätti tämän vuoksi 30 päivänä huhtikuuta 1997 aloittaa 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn seuraavien toimien osalta:

a) 3 100 miljoonan Espanjan pesetan velkoja koskeva vapautus, jonka viranomaiset myönsivät maksujen lykkäysmenettelyn yhteydessä;

b) uusien työpaikkojen luomiseen myönnetty investointituki siltä osin kuin se ylittää Navarrassa vuoden 1982 kesäkuussa säädetyn tukijärjestelmän enimmäismäärän;

c) 750 miljoonan Espanjan pesetan lisätuki, josta komissio ei ole saanut virallista ilmoitusta Espanjan viranomaisilta.

II

Espanjan viranomaiset vastasivat 1 päivänä heinäkuuta 1997 päivätyssä kirjeessään komission päätökseen aloittaa 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely.

Viranomaiset kertoivat kirjeessään, että uusi tehdaslaitos sijaitsee Cendea de Galarin kuntaan kuuluvassa Cordovillassa. Cendea de Galar puolestaan kuuluu Espanjan viranomaisten 26 päivänä syyskuuta 1995 päivätyssä kirjeessä hyväksyttyyn aluetukikartan mukaiseen tavoitealueeseen 2.

Viranomaiset korostivat sitten jälleen Ponsalin vaikeaa taloudellista tilannetta ennen rakenneuudistussuunnitelman laatimista. Ne huomauttivat, että Ponsalin varat olivat ennen maksujen lykkäysmenetelmän toteuttamista 1 720 miljoonaa Espanjan pesetaa, kun sen velat olivat 5 091 miljoonaa pesetaa.

Espanjan viranomaisten mukaan maksujen lykkäysmenettely, jonka yhteydessä viranomaiset antoivat anteeksi 3 100 miljoonan pesetan velat oli ainoa Espanjan lainsäädännön sallima tapa hoitaa yrityksen selvitystila siten, että

— Ponsalin työntekijät voitiin sijoittaa uuteen Comepor-yritykseen,

— selvitystilassa oleva yritys saattoi saada omaisuutensa todellista arvoa vastaavan kohtuullisen maksun, ja

— julkiset velkojat saattoivat saada edes osan myöntämistään lainoista takaisin. Muussa tapauksessa velkasaatavat olisivat jääneet perimättä.

Espanjan viranomaiset eivät kuitenkaan todistaneet väitteitään oikeiksi lähettämällä eri konkurssimuotojen kustannuksia kuvaavia vertailevia laskelmia.

Jokaisesta uudesta työpaikasta maksetun 500 000 pesetan tuen osalta Espanjan viranomaiset ilmoittivat, että vuoden 1982 kesäkuun alueellisessa laissa säädettyä työllistämistuen määrää oli muutettu kaksi kertaa. Tuen enimmäismäärä nostettiin ensin 750 000 pesetaan uutta työpaikkaa kohti vuoden 1985 huhtikuussa annetulla alueellisella lailla 6/1985, minkä jälkeen tukimäärä laskettiin 500 000 pesetaan jokaista uutta työpaikkaa kohti vuoden 1986 marraskuussa annetulla alueellisella lailla 15/1986. Viranomaiset ilmoittivat, että kaikki edellä mainitut alueelliset lait olivat voimassa olevia tukia, joista ei tästä syystä tarvinnut ilmoittaa komissiolle.

Espanjan viranomaiset vakuuttivat, että uusi 750 miljoonan pesetan tukierä oli uudelle Comepor-yritykselle myönnetty laina, jonka oli myöntänyt julkinen yritys Navarra de Financiación y Control SA (Nafinco). Laina myönnettiin markkinaehdoilla (korko 6,86 %) takausta vastaan (Comeporin osakkeet olivat lainan takauksena). Oli siis välttämätöntä pitää yritys toiminnassa, sillä vuoden 1994 rakenneuudistusohjelma oli epäonnistunut ja yritys oli edelleen tappiollinen.

Espanjan viranomaiset ilmoittivat lopuksi, että ensimmäisen rakenneuudistusohjelman epäonnistuttua laadittaisiin todennäköisesti uusi rakenneuudistusohjelma, joka esitettäisiin komissiolle heti sen valmistuttua. Uuteen rakenneuudistukseen tarvittaisiin joka tapauksessa valtion tukea, josta ilmoitettaisiin komissiolle etukäteen.

III

Komissio lähetti 21 päivänä lokakuuta 1997 päivätyssä kirjeessään Espanjan viranomaisille kolmansien osapuolten (erityisesti Yhteismarkkinoiden keramiikkateollisuuden liitto, Cérame-Unie, ja Ponsalin espanjalainen kilpailija) huomautukset, jotka se oli saanut sen jälkeen, kun tieto menettelyn aloittamisesta oli julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* 9 päivänä elokuuta 1997.

a) Cérame-Unie keskittyi kielteiseen vaikutukseen, joka tuella oli ylikapasiteetista kärsivään keramiikkateollisuuteen. Monet alan yritykset olivat viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana investoineet tuotanto- ja jakeluprosessiensa rakenneuudistukseen. Nämä yritykset kärsivät Ponsal/Comeporin epäterveestä kilpailusta, sillä yritys oli todellisen rakenneuudistuksen sijaan yrittänyt selvitä tilanteesta valtion tukien avulla ja pystyi tämän vuoksi myymään tuotteitaan alle markkinahintojen.

b) Yrityksen espanjalainen kilpailija asetti kyseenalaiseksi Espanjan viranomaisten väitteen, jonka mukaan Ponsal/Comeporin saamat tuet perustuivat voimassa oleviin järjestelmiin. Kilpailija kiisti Espanjan viranomaisten käsityksen asiasta. Kilpailija väitti, ettei Comeporin olisi pitänyt saada investointitukea tehtaan muuton yhteydessä, sillä uusi tehdas ei sijainnut 92 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla epäedullisella alueella. Se korosti vaikeaa taloudellista tilannetta, johon se itse joutui Ponsal/Comeporin saamien tukien vuoksi: Ponsal/Comepor saattoi harjoittaa aggressiivista hintapolitiikkaa, johon ilman tukea jäänyt kilpailija ei voinut vastata.

IV

Espanjan viranomaiset vastasivat 21 päivänä marraskuuta 1997 päivätyssä kirjeessään kolmansien osapuolten huomautuksiin.

Vastauksessaan Cérame-Unien huomautuksiin viranomaiset torjuivat väitteen siitä, että Ponsal/Comeporille myönnetyillä tuilla olisi voinut olla negatiivisia vaikutuksia eurooppalaisiin keramiikkamarkkinoihin. Ponsal/Comeporin vienti oli vain 0,004 prosenttia koko yhteisön sisäisestä viennistä, ja se keskittyi täysin markkinoiden halpaan hintaluokkaan. Yritys ei näin ollen kilpaillut muiden Euroopan unionin tuottajien vaan ainoastaan unionin ulkopuolisten tuottajien kanssa.

Viranomaiset vastasivat Ponsal/Comeporin espanjalaisen kilpailijan väitteisiin, että tämän kokemien taloudellisten vaikeuksien ja Ponsal/Comeporin saaman tuen välillä ei voinut olla mitään yhteyttä. Kilpailijan taloudelliset vaikeudet olivat alkaneet jo vuosina 1992–1993, ja Ponsal/Comepor ei saanut tukea ennen vuotta 1994. Lisäksi kilpailijalla (posliinia hotellialan käyttöön) ja Ponsal/Comeporilla (posliinia kotitalouksien käyttöön) oli erilainen markkina-alue.

V

Asiaan liittyvää kirjeenvaihtoa jatkettiin, ja lisäksi järjestettiin useita kahdenvälisiä kokouksia. Espanjan viranomaiset esittivät tämän jälkeen 8 päivänä huhtikuuta 1998 päivätyssä kirjeessään laajan selvityksen (johon kuului lukuisia viranomaisten väitteet oikeaksi todistavia asiakirjoja) yrityksen tämänhetkisestä taloudellisesta tilanteesta sekä erilaisista toimista, joiden osalta komissio oli aloittanut 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn.

Viranomaiset vahvistivat ensin, että vuoden 1994 rakenneuudistussuunnitelma oli epäonnistunut täysin. Viranomaiset suunnittelivat nyt, toista rakenneuudistusta koskeneista alkuperäisistä suunnitelmista poiketen, yrityksen saattamista täydelliseen selvitystilaan, koska yrityksen kannattavuutta ei voitu palauttaa. Selvitystila toteutettaisiin täysin vastaavissa tapauksissa sovellettavan Espanjan konkurssilainsäädännön mukaisesti. Lisätukia ei enää maksettaisi selvitystilan tukemiseksi eikä yrityksen omaisuuden mahdollisen myynnin yhteydessä.

Espanjan viranomaiset ilmoittivat ensin ja esittivät sitten todisteet siitä, että Ponsalia vastaan vuosina 1994—1995 tehdyn maksujen lykkäysmenettelyn yhteydessä anteeksiannetun 3 100 miljoonan Espanjan pesetan julkisen velan osalta oli toimittu täysin Espanjan konkurssilainsäädännön mukaisesti. Viranomaiset korostivat taas, että kyseinen velkojen anteeksianto oli ainoa Espanjan lainsäädännön sallima tapa hoitaa yrityksen selvitystila siten, että julkiset velkojat saattoivat saada edes osan myöntämistään lainoista takaisin (1 200 miljoonaa pesetaa 4 300 miljoonan pesetan kokonaisvelasta). Muussa tapauksessa velkasaatavat jäisivät täysin perimättä. Todisteena viranomaiset esittivät julkisten velkojien taloudelliset tulokset, jotka olisivat toteutuneet, mikäli ne olisivat noudattaneet jotain muuta Espanjan lainsäädännön sallimaa tapaa. Jos julkiset velkojat olisivat soveltaneet konkurssimenettelyä, niille olisi maksettu takaisin enintään 600 miljoonaa pesetaa, sillä Espanjan konkurssilainsäädännön mukaan työntekijöiden 1 000 miljoonan pesetan vaateilla olisi ollut etusija ja konkurssimenettelyn täytäntöönpano olisi maksanut vähintään 200 miljoonaa pesetaa. Konkurssimenettelyn ulkopuolella yksinkertaisen selvitystilan mukaisesti toteutettu yrityksen omaisuuden myynti ilman yksityiskohtaista erittelyä olisi kokemusten mukaan tuottanut huomattavasti vähemmän kuin tavanomainen selvitysmenettely.

Jokaisesta uudesta työpaikasta maksetun 500 000 pesetan tuen osalta Espanjan viranomaiset toimittivat kopiot kahdesta säädöksestä, joilla tukien alkuperäistä perustaa, vuoden 1982 alueellista lakia, oli muutettu. Nämä muutokset vahvistivat, että työpaikkaa kohti lasketun tuen määrä nostettiin ensin 750 000 pesetaan vuoden 1985 huhtikuussa annetulla alueellisella lailla 6/1985, minkä jälkeen tukimäärä laskettiin uudestaan 500 000 pesetaan jokaista uutta työpaikkaa kohti vuoden 1986 marraskuussa annetulla alueellisella lailla 15/1986. Molemmissa säädöksissä viitattiin vuoden 1982 alkuperäiseen lakiin, eivätkä ne sisältäneet mitään muita muutoksia kyseiseen lakiin.

Espanjan viranomaiset huomauttivat taas, että uusi 750 miljoonan pesetan tukierä oli uudelle Comepor-yritykselle myönnetty laina, jonka oli myöntänyt julkinen yritys Navarra de Financiación y Control SA (Nafinco). Laina myönnettiin markkinaehdoilla (korko 6,86 %) takausta vastaan (Comeporin osakkeet olivat lainan takauksena), ja sen tarkoituksena oli tukea rakenneuudistusta ja auttaa yritystä jatkamaan toimintaansa vaikeasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta. Viranomaiset myönsivät kuitenkin samassa 8 päivänä huhtikuuta 1998 päivätyssä kirjeessään, etteivät lainan takaukset Comeporin jatkuvat tappiot huomioon ottaen olleet riittäviä, sillä yrityksen osakkeiden arvo oli nolla.

VI

Edellä mainitun 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely on selkeyttänyt Ponsalin tilannetta sekä olosuhteita, joissa yritys on hyötynyt julkisen talouden toimista. Tämä mahdollistaa niitä toimia koskevien päätelmien tekemisen, joihin 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely kohdistui. Kyseessä ovat seuraavat toimet:

a) Espanjan viranomaiset todistivat, ettei Ponsalin selvitystilaan asettamisen yhteydessä myönnetty vapautus 3 100 miljoonan Espanjan pesetan veloista ole Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtion tukea. Espanjan viranomaisten toimittamat vaihtoehtoiset laskelmat vahvistavat, että taloudelliset menetykset olisivat olleet suurempia, mikäli olisi noudatettu jotakin muuta Espanjan lainsäädännön sallimaa konkurssimenettelyä. Lisäksi Espanjan viranomaiset todistivat, että ne olivat noudattaneet Espanjan konkurssilainsäädäntöä täydellisesti.

b) Jokaisesta uudesta työpaikasta maksettu 500 000 Espanjan pesetan tuki on selvästi Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtion tukea. Espanjan viranomaiset todistivat kuitenkin, että nämä maksut perustuivat Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun voimassa olevaan tukijärjestelmään ja että niistä ei tämän vuoksi edellä mainitun artiklan 3 kohdan mukaisesti tarvinnut ilmoittaa komissiolle. Vuoden 1982 alueellisen lain muutoksissa eli vuoden 1985 huhtikuussa annetussa alueellisessa laissa 6/1985 ja vuoden 1986 marraskuussa annetussa alueellisessa laissa 1/1986, jotka Espanjan viranomaiset esittelivät, viitataan niitä edeltäneisiin lakeihin. Säännös, jossa jokaisesta uudesta työpaikasta maksettu tuki nostettiin 750 000 pesetaan, oli voimassa ennen kuin Espanja liittyi Euroopan yhteisöön, ja kyseessä oli siksi voimassa oleva tuki. Espanjan ei myöskään tarvinnut ilmoittaa alueellisesta laista, jossa tukimäärä laskettiin uudestaan 500 000 pesetaan jokaisesta uudesta työpaikasta, sillä kyseessä oli ainoastaan voimassa olevan ja hyväksytyn tukirajan laskeminen, joka ei muuttanut vuoden 1982 alkuperäisen tukijärjestelmän pääsisältöä.

c) 750 miljoonan Espanjan pesetan lainan osalta on todettava, että toimi on Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtion tukea. Vaikka laina myönnettiinkin korkojen suhteen markkinaehdoilla, lainan takaukset eivät olleet riittäviä. Takauksien eli Comeporin osakkeiden arvo oli nolla, kuten Espanjan viranomaiset itsekin myönsivät. Mikäli sovelletaan yksityisen sijoittajan periaatetta, voidaan

todeta, ettei yksikään yksityinen pankki olisi myöntänyt edellä mainittua lainaa Comeporin kaltaisessa tilanteessa olevalle yritykselle samoilla ehdoilla, jotka viranomaiset hyväksyivät

Tuki saattoi vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Espanjan ja muiden jäsenvaltioiden välillä käytävä pöytäastiasto-alan kauppa on vilkasta. Eurostatin toimittamien tietojen mukaan Espanja vei vuonna 1996 muihin jäsenvaltioihin 7 131 tonnia tähän luokkaan kuuluvia tuotteita, joiden arvo oli 28,7 miljoonaa ecua, ja Espanjaan tuotiin 8 239 tonnia vastaavia tuotteita, joiden arvo oli 26,8 miljoonaa ecua. Vuonna 1997 Espanjan vienti oli 6 986 tonnia, ja sen arvo oli 29 miljoonaa ecua, ja tuonnin määrä oli 9 072 tonnia ja arvo 35,1 miljoonaa ecua. Comeporin markkinaosuus oli huomattavan pieni, mutta se osallistui kuitenkin kauppaan. Tästä ovat todistuksena kolmansien osapuolten reaktiot. Tuki paransi varmasti Comeporin asemaa yhteismarkkinoilla verrattuna sen kilpailijoihin, jotka eivät saaneet valtion tukea.

Koska tuki ei perustunut mihinkään hyväksyttyyn tukijärjestelmään, siitä olisi perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti pitänyt ilmoittaa erikseen. Espanja ei täyttänyt tätä velvollisuutta, ja tuen myöntäminen oli siis muodollisesti lainvastaista.

Perustamissopimuksen 92 artiklan 2 kohdassa mainittuja poikkeuksia ei toisaalta voida soveltaa tässä tapauksessa, jos otetaan huomioon tuen erityispiirteet ja se, että edellä mainittujen poikkeusten soveltamista koskevia ehtoja ei ole yritetty täyttää.

Lisäksi on huomattava, että Comepor ei sijaitse Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisella aluetukikelpoisella alueella.

Tuen tarkoituksena ei myöskään ollut perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetun epäedullisen alueen talouskasvun helpottaminen, vaan taloudellisissa vaikeuksissa olevan yrityksen tukeminen siten, että se voi jatkaa toimintaansa alalla.

Tuki ei myöskään ole perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetun poikkeuksen ja siihen liittyvän ”vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää valtion tukea koskevien yhteisön suuntaviivojen” ([1]) mukaista.

750 miljoonan Espanjan pesetan lainan luokittelusta pelastamistueksi on todettava, että Comepor oli lainan saadessaan varmasti vaikeuksissa oleva yritys, joka ei kyennyt selviytymään vaikeuksista omin varoin. Edellä mainittujen suuntaviivojen mukaan pelastamistuki voi olla lainojen takauksina tai tavanomaisella markkinakorolla annettuna lainana myönnettävää tukea (suuntaviivojen 3.1 kohta). 750 miljoonan pesetan lainan korkotaso vastasi markkinakorkoja ja täytti suuntaviivojen ehdot tältä osalta. Espanjan viranomaiset eivät kuitenkaan lainan myöntämishetkellä esittäneet todisteita siitä, että lainan ja mahdollisten rakenneuudistustoimien välillä olisi yhteys, mikä on suuntaviivojen 3.1 kohdan mukaan pelastamistuen hyväksymisen ehdoton edellytys. Koko menettelyn aikana oli selvää, että tuen ainoana tarkoituksena oli säilyttää tilanne ennallaan ja lykätä yritystoiminnan väistämätöntä päättämistä. Samaan aikaan yritystoiminnan kannattamattomuudesta johtuvat teollisuuden vaikeudet ja sosiaaliset ongelmat siirtyivät toisten tehokkaampien yritysten ja toisten jäsenvaltioiden ratkaistaviksi sen sijaan, että olisi aloitettu pelastamistuen myöntämisen yhteydessä aloitettavaksi tarkoitettu rakenneuudistuksen tukeminen.

Espanjan viranomaiset eivät pystyneet menettelyn aikana todistamaan, että niiden myöntämä laina täyttäisi edellä mainitut ehdot. Lainaa ei siis voida hyväksyä pelastamistueksi, koska se ei täytä edellä mainittuja ehtoja.

Comeporille myönnettyä 750 miljoonan Espanjan pesetan lainaa ei voida myöskään pitää rakenneuudistustukena, koska sillä ei ollut yhteyttä vuoden 1994 rakenneuudistussuunnitelmassa mainittuihin toimiin. Syynä lainan myöntämiseen olivat lähinnä rakenneuudistuksen täydellinen epäonnistuminen ja yrityksen jatkuvat taloudelliset vaikeudet. Lisäksi on todettava, että Espanjan viranomaiset myönsivät itsekin, ettei yrityksen kannattavuuden palauttaminen ollut mahdollista.

Tuki saattoi lisäksi lainvastaisella tavalla vääristää kilpailua. Komission saamien tietojen mukaan (Panorama of EU Industry 1997) keramiikkateollisuuden alalla on ylikapasiteettia. Alaan vaikutti vuosina 1992–1993 kulutuksen lasku (3,2 % vuodessa), eikä tilannetta ole saatu korjattua laskua seuranneiden vuosien aikana. Tuotantokapasiteetin (vuoden 1993 arvo: 15 163 miljoonaa ecua) ja kysynnän (vuoden 1993 arvo: 12 843 miljoonaa ecua) välillä ollut ero ei tulevaisuudessakaan pienene, sillä arvio vuoden 1998 tuotantomäärästä on 19 470 miljoonaa ecua ja arvio vuoden 1998 kysynnästä 15 650 miljoonaa ecua. Nämä kehitysnäkymät huomioon ottaen Comeporille myönnetty laina saattoi tuottaa sen kilpailijoille vakavia taloudellisia haittoja.

([1]) EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12

Edellä sanotun perusteella komission on todettava, että Navarran hallituksen Comeporille myöntämää 750 miljoonan pesetan lainaa on pidettävä tukena, johon ei sovellu mikään perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu poikkeus.

VII

Kun tuki katsotaan yhteismarkkinoille sopimattomaksi, komissio vaatii jäsenvaltiota perimään tuen takaisin sen saajalta (komission 24 päivänä marraskuuta 1983 antama tiedonanto ([2]); ks. myös yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-70/72, komissio v. Saksa ([3]), 12 päivänä heinäkuuta 1973 sekä asiassa C-310/85, Deufil v. komissio ([4]), 24 päivänä helmikuuta 1987 antama tuomio). Koska tämä koskee tässä päätöksessä tarkoitettuja Comeporin hyväksi toteutettuja toimenpiteitä, tuki on perittävä takaisin. Tähän ei vaikuta se, että Comepor asetetaan selvitystilaan ja että se poistuu markkinoilta. Myönnettyjen tukien takaisinsaanti ei ole mahdotonta, koska Comeporin omaisuus myydään ja velkojien hyvitykset maksetaan myynnin tuotoista.

Tuki on perittävä takaisin noudattaen Espanjan lainsäädännön määräyksiä ja erityisesti valtion saatavista perittäviä viivästyskorkoja koskevia määräyksiä siten, että korot peritään siitä ajankohdasta lähtien, jolloin tuki myönnettiin (komission kirje jäsenvaltioille SG (91) D/4577, 4.3.1991; ks. myös yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-142/87, Belgia v. komissio ([5]), 21 päivänä maaliskuuta 1990 antama tuomio).

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti tuen periminen takaisin tarkoittaa kyseisten säännösten soveltamista siten, ettei se tee yhteisön oikeuden edellyttämää takaisinperintää mahdottomaksi. Mitkään menettelytapaan tai muuhun seikkaan liittyvät vaikeudet toimenpidettä toteutettaessa eivät vaikuta millään tavoin sen laillisuuteen ([6]),

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Julkisen yrityksen Navarra de Financiación y Control SA:n Comercial Europea de Porcelanas SAL -yritykselle myöntämä 750 miljoonan Espanjan pesetan laina on lainvastainen, koska sitä myönnettäessä rikottiin sitä Espanjan viranomaisten velvollisuutta, jonka mukaan niiden on annettava komissiolle tieto tuen myöntämistä tai muuttamista koskevasta suunnitelmasta niin ajoissa, että komissio voi esittää huomautuksensa, kuten perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa määrätään.

Tuki katsotaan perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan nojalla yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, koska se ei täytä perustamissopimuksen 92 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun yhdenkään poikkeuksen edellytyksiä.

2 artikla

Espanjan on varmistettava, että 1 artiklassa tarkoitettu tuki peruutetaan ja peritään kokonaisuudessaan takaisin korkoineen kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksi antamisesta.

Tuki on perittävä takaisin Espanjan lainsäädännön mukaisesti, ja siitä on maksettava viivästyskorkoa, joka lasketaan tuen myöntämispäivästä lukien sen takaisinmaksupäivään asti Espanjan aluetukien nettoavustusekvivalenssien laskemisessa käytetyn kyseisen päivän viitekoron mukaan.

Tätä päätöstä on sovellettava siten, ettei yhteisön oikeuden edellyttämä tuen takaisinperintä tule käytännössä mahdottomaksi. Mitkään menettelytapaan tai muuhun seikkaan liittyvät vaikeudet toimenpidettä toteutettaessa eivät saa millään tavoin vaikuttaa sen tehokkuuteen.

3 artikla

Espanjan hallituksen on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut tämän päätöksen nnudattamiseksi.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Espanjan kuningaskunnalle.

Tehty Brysselissä 14 päivänä heinäkuuta 1998.

Komission puolesta
Karel VAN MIERT
Komission jäsen

([2]) EYVL C 318, 24.11.1983, s. 3
([3]) Kok. 1973, s. 813.
([4]) Kok. 1987 s. 901.
([5]) Kok. 1990, s. I-959.
([6]) Ks. alaviite 5; s. 58 – 63.